

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 193. НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, вівторок, 2-го жовтня 1945.

No. 193. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, October 2, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“ в Берген 4-0237. — Тел. У. Н. Свободы в Берген 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯД УЖЕ ГОТОВИЙ ПОЧИНАТИ РОБОТИ НАД ВЕЛИКИМИ ПРОЕКТАМИ

Уже цієї осені інженери армії готові почати роботи над управлінням рік і розбудовою пристаней. Ці проекти мають коштувати приблизно півтора біліона доларів і вони вже одобрені конгресом. Ще лише мають призначити на них гроші. Найбільше розбудов і регуляцій пляновано в стейті Нью Йорку, опісля Пенсильнії. Мають урегулювати ріку Гудсон і долини в північній частині стейту і подолання з Великими Озерами. Ріку Делевар мають зрегулювати з Філадельфії до моря, дальше канал Чезепік і Делевар. Із пристаней згадують міста над Великими Озерами.

НАЛАДНЮЮТЬ СТРАЙКИ.

Пресові бюра приносять такі вісті із страйкового поля: Послугачі при елевейторах в ньюйорських будинках рішили здатися на посередництво губернатора Дюїа і вернути до праці в понеділок 1. жовтня. Посередником для переговорів іменований суддя Франкенталер. — Тому, що бізнес у Нью Йорку був стриманий вчасі страйку, кравецький промисл започинає небувалый рух у продажу убрань біжучого тижня. Кажуть, що підприємці втратили \$50,000,000 внаслідок страйку. — Зогляду на труднощі, які виникли вчасі переговорів у нафтовій промислі, уряд задумує перебрати рафінерії нафти під свою контролю, як це бувало вчасі війни і наладнати відносини на підставі воєнних уповажнень. — 200,000 телефонічних службовиків започинають страйк на телефонічних лініях в цілому краю як протест проти цього, що уряд розв'язав один відділ юнії Вестерн Електрик Емплоїс Асошіейшен. — У Дітроїті адміністратор 174 відділу Юнії Автомобілевих Робітників усунув 17 урядовців цього відділу з їх становищ за те, що вони не піддалися вимогам представників юнії, щоб не піддавати страйку і вертати до праці.

Підприємці копалень м'якого вугілля обвинувачують Джана Дж. Луїса, предсідника майнерської юнії, що він хоче викликати незаконний страйк майнерів, коли вмишався в справи страйку майнерських наглядів.

УКРАЇНСЬКІ ТАНЦІ НА ПЕРШОМУ МІСЦІ ПРИ ПОПИСІ.

В неділю 30. вересня відбувся Попис Міжнародних Танців в Ботанічному городі в дільниці Нью Йорку Бронксі з нагоди кампанії Нешенел Вор Фонд. Газети на першому місці дають призначення групі Денс Юкрейн гід проводом Анни Яловеги.

ПРЕЗИДЕНТ НАКАЗУЄ АЙЗЕНГАВЕРОВИ ЗАОПІКУВАТИСЯ ЖИДАМИ В НІМЕЧЧИНІ.

Президент Труман видав наказ генералови Айзенгаверови, начальному командантові американського війська на окупації в Німеччині, щоб він ліпше заопікувався жидими на цій території, яка є під його адміністрацією. Це доручення видав президент на основі звіту, зложеного Ирлом Дж. Гарисоном, про положення скитальців, а особливо жидів в Німеччині. Гарисон виказав, що жиди дальше остаються в таборах, як було за нацистів і дальше вмирають, лише, що їх ніхто не вбиває. Президент домагається, щоб випустити жидів з таборів і дати їм мешкання, хочби треба було з них усунути німців.

Президент видав теж зазив до британського прем'єра Етлія, щоб Велика Британія вітворила Палестину для імміграції 100,000 жидів з Європи.

СЕНАТ ПРИНЯВ ЗАКОНОПРОЕКТ РОБОТИ ДЛЯ ВСІХ.

У п'ятницю 28. вересня сенат 71 голосами проти 10 прийняв плян Морей дати роботу для всіх. Законопроект змінений в дечім від первісного проекту, однак він прийшов як компроміс уряду і різних критиків. Законопроект гарантує кожному безробітному право домагатися праці від уряду, коли не може найти деінакше.

Заки прийшло до голосування над гарантією праці, сенат прийняв односторонню поправку до цього проекту, щоб уряд творив потрібні варстаті праці не позиченими грошми, але грошми з податків. У такий спосіб до сфінансування роботи для кожного причиняться ті, що мають маєток, бо будуть платити від нього відповідний податок на урядові проекти праці. — Проект ще не прийняла палата репрезентантів, де щойно відбуваються переслухання перед комісією.

АМЕРИКА МАЄ ХАРЧІ ДЛЯ ГОЛОДНИХ В ЕВРОПІ.

Департамент рільництва оприлюднив, що має доволі харчових припасів для продажу організації УНРРА для перевозу голодним в Європі. Цей звіт проголошено на те, щоб конгрес ухвалив близько 2 біліони доларів на поміч для УНРРА для закупки цих харчів. Звіт УНРРА викazuje, що харчове положення в Європі є критичне й тому поміч з Америки не терпить проволочки.

Італія дістане повну самоуправу ще цієї осені

Майже шла передвоєнна Італія дістане повну самоуправу ще цієї осені, як це оприлюднює Аліантська Комсія через уряд у Вашингтоні. Лише незначні смуги в північній Італії не будуть піддані під Італійську адміністрацію, бо їх доля ще не вирішена міжнародними чинниками. Вони остаються дальше під адміністрацією Аліантської Комсії.

АЙЗЕНГАВЕР ВЗИМАЄ АЛІАНТІВ ПІДВИГНУТИ НІМЕЧЧИНУ

Генерал Двайт Д. Айзенгавер переслав Спільному Аліантському Штабові звіт з адміністрації за місяць липень. В ньому викazuje американський генерал для вжитку Злучених Держав, Англії, Росії й Франції свої спостереження над теперішнім станом Німеччини. Він приходить до висновку, що Німеччина є в стані банкрутства і тому потребує для свого втримання піддержки Аліантів. При цій нагоді викazuje Айзенгавер те, що потрібно перевести в Німеччині. Він теж цифрами викazuje, як переведено в американській смугі денацифікацію, а саме: до кінця липня арештовано 80,000 нацистів; призначено на арешт ще 35,000, а крім того оправдано в переслуханнях 80,000 підозрілих в нацизмі урядовців.

АРГЕНТИНСЬКИЙ УРЯД ЛАГІДНІЄ

Аргентинська поліція випустила з тюрми багато політичних в'язнів, які дісталися до тюрми внаслідок підозріння, що брали участь в революції генералів у Кордові. Директор поліції в Буенос Айрес твердить, що лише яких 8—10 осіб залишилися ще в тюрмі, однак найменше 12 визначних професорів не видно на їхніх становищах. Багато політично підозрілих осіб повтікали до чужоземних амбасад і там дістали захист перед арештом.

КАНАДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР НА КОНФЕРЕНЦІЇ У ПРЕЗИДЕНТА

Канадійський прем'єр В. Л. Макензі Кінг відбуде довшу конференцію з президентом Труманом у Вашингтоні. На запит газетарів дав вяснення, що його розмова була „неоцінена“. З Вашингтону поїхав Кінг до Лондону.

Сталін хоче дістати шість біліонів доларів як позичку на відбудову краю

Сенатор Клод Пепер подає з Каїра свої враження з майже односторонньої розмови з совєтським генералісімусом, Йосифом Сталіном. Він прибув до Москви на розмову з Сталіном як член Сенатського Комітету Для Справ Заграничних, як і той Комітет має великий вплив на формування американської заграничної політики. Сенатор хотів довідатися з першого совєтського джерела про певні справи, зокрема, які є головні завдання совєтської внутрішньої і заграничної політики. Сталін відповів, що Совєти хочуть у першу чергу направити шкоду, яку нанесла війна, піднести промислову силу краю, як і життєвий стандарт населення. Саме на те хоче дістати в Злучених Державах позичку в сумі шість біліонів доларів. Казав, що ті гроші не будуть вжиті на воєнні цілі, а тільки на мирну розбудову. Теж казав, що Совєти вже здебільшували до чотирьох мільйонів вояків, та що червона армія буде зменшена до третини воєнного стану. Далі говорив про потребу сильної руки супроти Німеччини і Японії. Теж заявив за те, щоб Рурську область відступити Франції. Сенатор Пепер сказав Сталінові, як його в Америці многи „обожують“ і називають „Дядько Джов“, що прийняв Сталін з усміхом і подякою від себе і Совєтів.

ПОЛЬСЬКЕ ПІДПІЛЛЯ НЕ МОЖЕ ЗАБУТИ ЗА ЛЬВІВ І ВІЛЬНО

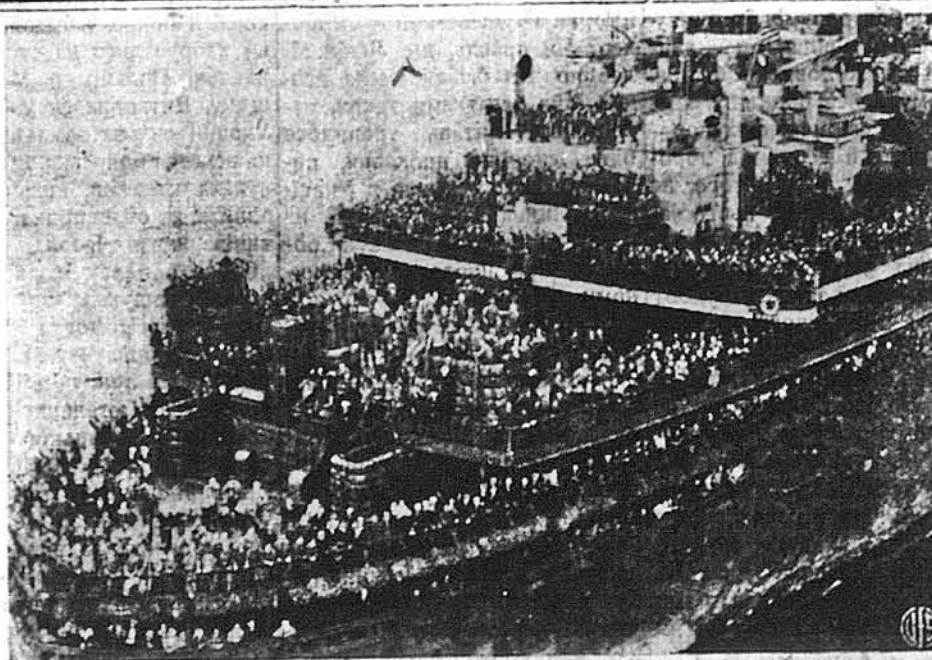
Варшавський польський уряд продовжив польському підпіллю речинеш здачі до 15. жовтня. Каже, що коли члени підпілля, що ховаються по горах та різних неприступних місцях, до цього часу не здадуться і не повернуть до цивільного життя, то будуть трактовані як „фашисти, що помагали Німеччині“ і ніщо інше. Знов газета, що її видає польське підпілля, остерігає своїх членів, щоб не вертали і не довіряли підступови уряду, що є оруддям Москви. Та замітне, що це підпілля бере тому урядови за велику вину те, що згодився відступити Совєтам східні землі, зокрема Львів і Вільно.

ЛЯНГЕ СТАЄ ЗНОВ ПОЛЬСЬКИМ ГРОМАДЯНИНОМ

Оскар Лянге, років 41, прибув до Варшави і набуває польське громадянство, щоб стати польським амбасадором у Вашингтоні. Він прибув до Злучених Держав на студії в 1934 році, користаючи з Фондації Ракефелера. Потім прибув другий раз в 1937 році і вчив в університетах в Стенфорд і Шікаго, набувши американське громадянство в 1943 році. Свої політичні погляди назвав „лівими“, а Польщу вважає „мостом між Росією і західними потугами“.

ЗАПОВІВ ГЕНЕРАЛЬНУ ЧИСТКУ З НАЦИСТІВ

Ніякий нацист не є незаступним. Всіх їх треба усунути з урядів, а теж покарати злочинців. Таке заповів д-р Вільгельм Гегнер, новий прем'єр Баварії.

З КОЖНИМ ДНЕМ ВЕРТАЄ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ ВОЯКІВ. — Це „Європа“, один з найкращих давніх німецьких кораблів, що є третім з ряду щодо величини, а тепер перевозить американських вояків з Європи до Америки. Ця сцена представляє „Європу“, як візжає до ньюйорської пристані.

МЕКАРТУР ЗАТІСНЯЄ ЕКОНОМІЧНУ КОНТРОЛЮ НАД ЯПОНІЄЮ

Аліантська окупаційна влада перебрала під свою контролю 21 найбільших банків в Японії. Перед кожним з них стоїть тепер варт з американських вояків. Сталось це не тільки в Токіо, але й в інших містах. Це ті банки, які фінансували японську економічну агресію в Азії й на Північному, себто те, що треба назвати грабунком і визиском підбитих країв. Банки давали теж гроші на піддержання величезної армії. Великим шеровцем у тих підприємствах був у першу чергу японський цісар. Окупаційна влада вдареє отримим „економічний імперіалізм“ Японії.

ПРОТИ ШІНТО.

Американська окупаційна влада возьметься тепер за дослідження японської „державної“ релігії, відомої під назвою Шінто. Іде тут не про саму релігію, а про те, що вживано релігійного культу для підтримання мілітарного духа і мілітарної касті, яка використовувала релігію для своїх цілей. Шінто побудоване на японській мітеології про божеське походження японського цісара, що ніби має бути нащадком богині сонця.

ПІДУТЬ ДО ТЮРМИ.

Ті самі тюрми, чи там концентраційні табори, де мучено недавно американських вояків як японських полонених, будуть тепер ужиті на те, щоб примішувати такі коліси високі японські особистості, як от бувший японський прем'єр Тожо. Він, як відомо, пробував покінчити себегубством, та його відратовано і за тиждень він уже буде в такім стані, що відвезуть його з Йокагами до Оморі, себто тої тюрми, що її добре памятають многи американські вояки. До тюрми заженуть ще 22 генералів та інших бувших японських достойників, що тепер будуть поставлені перед судом за воєнні злочини.

ВІДПОВІДЬ НА ЖИДІВСЬКІ ЖАЛІ.

Сам президент Труман забрав слово в справі поганого положення жидів-біженців в Німеччині під американською окупацією. Дав теж ген. Айзенгаверови наказ, щоб відносини в тих жидівських таборах негайно поправлено. Юнайтед Прес подає з Франкфурту над Меном, себто з міста, де є головна окупаційна квартира, що високі американські офіцери заявляють, що вони не хочуть критикувати президента, а тільки стверджують, що відомості, на яких оперта заява президента, є старі. Кажуть, що так було тому три місяці, а тепер є цілком інакше, як щодо харчів, так і щодо приміщення, та що все те находитися „в знаменитім стані“, коли брати під увагу, що все довкруги зруйноване, та як живе населення. Ті відносини ще далі постійно поліпшуються. Теж кажеться, що в таборі є 25,000 жидів.

КРИТИКУЄ ТРУМАНА.

З Нью Еелі (Індія) звідомляють, що Мавляна Азад, президент Все-Індійського Конгресу, осудив домагання президента Трумана, звернене в сторону Англії, щоб допустити більше жидів до Палестини. Казав, що населення Індії держить з арабами в Палестині й є проти дальшої жидівської еміграції.

ГРОЗЯТЬ „СВЯТОЮ ВІЙНОЮ“.

В Дамаску, Сирія, магомеданські релігійні провідники виготовили меморандум, звернене до Аліантів, в якому кажуть, що якщо вони хотіли поділити Палестину, щоб таким чином випустити більше жидів до того краю, то це доведе до „Святої Війни“, яку попруть теж інші арабські держави.

СОЦІАЛІСТИ ГОРОЮ.

Помірквані ліві, себто соціалісти, здобули в Франції при виборах більшість. Другими є християнські соціалісти, що їх представником є теперішній міністер заграничних справ, Жорж Бідолт. Комуністи зискали найбільше по промислових центрах.

БІДА З МОЛОТОВИМ.

Перша сесія Ради Міністрів Заграничних Справ П'ятьох Потуг буде замітна з цього боку, що на ній передував весь час Вячеслав Молотов, совєтський комісар заграничних справ. Він говорив кожного дня годинами. І так було до неділі, коли то говорив дві і пів години, щоб зібрати докупи, що було предметом нарад і що можна з цього подати до загального відома. Американські кореспонденти кажуть, що інші делегати дрімали слухаючи Молотова. Толкують собі це говорення тим, що Молотов хоче тим продовжати наради, а це тому, бо мусить за кожним разом питатися Москви, себто Сталіна. Молотов мав теж „промахнутися“, бо не держався строго інструкції Сталіна, що тільки „Три потуги“ мають підписувати договори, зв'язані з Балканом. Тепер Молотов хоче, щоб вичеркнути з протоколу все те, де він натикав чи годився, щоб при таких договорах були всі п'ять потуг, значить теж Китай і Франція, на що Сталін не дає згоди.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подписка число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СПРАВА, ЯКА СТАЄ СКАНДАЛОМ

Коли ми беремо в оборону нещасних українських скитальців, що опинилися в Німеччині під американською та британською окупаційною владою, то треба пам'ятати, що те нещастя не тільки досягає українців, але й інші народи. Бо так є, що тепер в Європі є повно народів і повно держав, над якими зависло советське марево. А де тільки советські впливи, туди вагаються люди вертати, бо надіються переслідувань, депортації, тюрми, а то й смерті.

Так є, що між тими нещасними людьми, що не можуть вертати на рідну землю, є мабуть такі найбільше українці. Та хоч українці виставлені на найбільше мучеництво, колиб вернули, то виходить, що можні світа ледви чи дуже обзивалися за ними, будучи під пресією Советів. Зм'якно би хіба серце когось з американських воєнків з українського роду, колиби бачив нужду людей з його крові. Може обстав би й інший воєк, оскільки його сили, колиб бачив, як тих людей побивають і силою заганяють на троки, приготівані советськими агентами. І то булоб усе!

Правда, протестували американські чи канадійські українці, раз, другий, чи третій як це вони і роблять, але ледви, чи це мало дійсний вплив. Зате, на щастя, заважає на цій трагічній проблемі більше те, що через неї терплять і такі народи, що мають великі впливи. От пані Елеанор Рузвельт згадує у своїй газетарській колонній про трагедію тисяч жидів, що є в Європі на німецькій території теж скитальцями. Пише, що їх вважають „німецькими громадянами“ і як таких їх трактують. А прецінь, пише пані Рузвельт, ті люди стільки витерпіли від нацистів! При тому вона теж згадує, що є ще й інші народи, біженці, з інших національностей, що витерпіли за свої релігійні та політичні переконання теж і від нацистів, а їх тепер трактується як ворогів. А прецінь, пише пані Рузвельт, вони не є нашими ворогами, безогляду на те, якої вони національності і релігії!

З таких голосів виходить, що те, що тепер діється з біженцями в Європі, в першу чергу через нацист Советів, є просто скандалом і відбивається теж погано і в Америці. Пишуть-же американські воєнки, як їм встидно виконувати обов'язки советських наганячів! З другого боку доходять вісти про такі сцени, де американські воєнки вживали палок і зброї, щоб таким чином помогти советським агентам забирати силою людей з таборів.

Отже стає уже загально відомим, що є в Європі велика маса людей, яка не може вертати під Совети, чи в краї, де є про-советський режим, що діють на прикази Москви. Ті люди натерпілись як від нацистів, так і комуністів. Чи можна їх тепер трактувати як прихильників нацистів і як таких віддавати в руки червоних режимів на муки чи смерть?

А так є, що віддають. А так є що уступають Советам і в тій справі щораз більше і щораз далі.

Ці уступки це великий удар в гуманний бік Америки і Англії.

„Двуглавий орел“ у змінін виді

Назва „Двуглавий орел“ нагадує чорносотенну організацію „Союзу русских людей“ і перед першою війною, яка поширилася серед населення в бувшій царській Росії гасло „Бий жидів та інтелігентів“ і так „спасай Росію“. Погромницькі походи цієї організації осталися в пам'яті тих людей, що їх пережили.

Живуче покоління є свідками таких погромницьких заїть Червоної Росії, якої не висіли бачити собі навіть найбільші песимісти. Вісти з Європи з'являються, що навіть на терені американської окупації більшовицькі банди впадають до таборів інтернованих скитальців, схоплюють їх силою і вивозять до території, окупованої советськими військами.

Нагірка, яку переводять більшовицькі газети не лише в Європі, але й тут, у свободній Америці, на людей, які хочуть зберегти хоч основні засади етики й людської гідності, доходить до правдивих оргій. Те, що діється в робітничих організаціях під опікою комуністичних „босів“, нагадує хіба приготування підпольних заговорників для захоплення влади у свої руки.

Це все, зрештою, звісні речі і над ними нема потреби довше пригадуватися. Загально хіба треба сказати, що це видима форма більшовицької діяльності і проти неї ще можна боротися якимись законними способами. Є це одна голова теперішнього советсько-російського вірла.

Від часу признання в Советіх права громадянства для колишньої Російської Православної Церкви починає виставляти цей орел вже й другу голову. Таку голову, якою колись послушувалася царська Росія в боротьбі проти іноземців і проти всяких амаган до свободи. Це є відновлена діяльність згаданої церкви. Досі не знати чи, яких засобів буде вживати ця нова советська установа, але вже слідно солідно підготувати до її „праці“. Коли після вибору московського патріарха Російської Православної Церкви під опікою червоних диктаторів американські православні єпископи на з'їзді в Шікаго не хотіли підчинитися їм, наказаної советської церковної влади, тому, що вона настановлена за вказівками Советів, московський патріарх Олексій негайно рішив вислати в Америку свого заступника, архієпископа теж з іменем Олексія, для переведення злуки американської Російської Православної церкви з матірньою московською церквою.

Перший крок цього делегата обновленої Російської Православної Церкви в Америку, який виступав в честь Олексія. За повідомленнями газети „Новое Русское Слово“ архієпископ Олексій був дуже коротко, бо був змучений дорогою, і аж як він вийшов почався промови на церковні теми у приватності генерального консула. Найзастішнішу промову виголосив митрополит Веніамин, який не згодився на рішення єпископів на з'їзді в Шікаго і мабуть йому треба завдачувати приїзд Олексія до Америки. Моральну вартість промови Веніамина можна оцінювати з цієї частини, яку передає дослівно приватний на бенкеті редактор „Н. Русского Слова“:

„Русская церковь“ — говорил Олексій — „глядит на свое відношення до советської влади не як на відношення раба, а як внутрішню свободу. Тут думують, що советська влада є перепороною для церкви, а я думаю навпаки: Господь Бог поставив советську владу для здійснення це незнаним нам замислів... Я вважаю советську владу, як

настановлену Богом для довершення якихсь велитських мирових плянів, з якими зв'язана і доля нашої православної церкви. Боже благословення зійде на них, хто буде підтримувати советську владу. Господь поставив советську владу і через неї виявляє свою волю...“

Зовнішній віруючий християнин треба ствердити, що діяльність советської влади йде всупереч засадам християнської етики, опертій на Божім законі. Хто ствердить, що советська влада настановлена Богом, тим самим одобрює протихристиянську діяльність цієї влади, отже заперечує теж моральність Божих законів. З того висновку, що промова митрополита Веніамина має всі признаки простого богохульства.

У звіті про бенкет сказано, що він був уладжений „знаменито і „на русську широту“. Коли до цієї „русської широти“ додати ще виголосені там промови, то прийняття архієпископа Олексія виїде як чергова оргія більшовицьких циніків. Це ніщо інше, а признака, з яким цинізмом буде поширювати свої ідеї оця друга голова російського, тепер уже советського, вірла.

Зачувати, що кампанія делегата московського патріарха має підкопувати теж і українську церкву в Америці.

Зиск і втрата в часі страйку

Робітництво привикло дивитися на страйк, як на засіб економічного зиску для кожного робітника поодиноко. Цей погляд міг бути оправданий ще навіть в таких недавніх часах, як перед останньою війною. Однак роки 1940-1945 основно змінили цю справу і її треба розглядати не лише з точки краєвої господарки, але теж і з точки добробуту кожного громадянина окремо.

Стоїмо при тому, щоб робітник постійно добивався кращої долі. Питання захистити тільки щодо цього, яких уживати способів, щоб ту ціль досягти. А в тому: Чи страйк є нині завжди найкращий спосіб у тих змаганнях. Багато людей є того погляду, що страйк є найдорожчий засіб боротьби робітника за поліпшення добробуту. А наділі страйк є останнім, і то крайнім засобом, який можна порівняти хіба із внутрішньою війною.

Пригляньмося такому положенню: Америка щойно покінчила війну, зискала небувале досі значення у світі і пішла на міжнародне торговельне до Лондону, щоб там стати заступником і оборонцем найвищих ідеалів людства, тобто свободи, демократії, економічного добробуту всіх людей.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACTS OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AND MARCH 3, 1933

Of Svoboda (Liberty), published daily, except Sunday, Monday and holidays at Jersey City, New Jersey, for October 1, 1945.

State of New Jersey, County of Hudson.
Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Nicholas Muraszko, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the Svoboda (Liberty) and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, embodied in section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher: Ukrainian National Association, Inc. (A fraternal), 83 Grand St., Jersey City, N. J.

This newspaper is published by the Ukrainian National Association, Inc., a fraternal organization, duly incorporated under the laws of the State of New Jersey, under the supervision of the Supreme Executive Committee, whose names and addresses are as follows:

Nicholas Muraszko, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Dmytro Halychyn, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Roman Slobodan, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Gregory Herman, 80 W. Jackson St., Wilkes-Barre, Pa.
Maria Malevich, 344 Becks Run Road, Pittsburgh, Pa.
Nicholas Muraszko, Business Manager, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

2. That the owner is: Ukrainian National Association, Inc. (a fraternal organization) (no stockholders), 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; and that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the twelve months preceding the date shown above is

NICHOLAS MURASZKO, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 20th day of September, 1945.

WALTY STASIG, Notary Public
(My commission expires June 1, 1948).

зію? Звідки взяти робітника, коли він пішов на страйк? І звідки то прийдуть фонди, щоб виплатити підмогу безробітним вчасі страйку; щоб нагородити втрати підприємств за час застою в перерібі фабрик; щоб покрити кошта підвищення життєвих продуктів, які мусять прийти, коли на ринку їх обмалю, і т. д.

Ці і тим подібні втрати не дадуться виказати цифрами, бо їх ніхто не всилі зіставити. Але от приклад до страйку послугачів при елеваторі — ньюйорських будинках: лише тому, що робітники не дістають заплати вчасі цього страйку, федеральний уряд тратить кожного дня по \$8,000,000 похатку. Це обчислює самий уряд. Водночас оприлюднює, що 350 бюрових робітників в податковім департаменті на долині міста не можуть дістатися до роботи і бюра замкнені. Ці клерки дістають від держави місячну плату і самі нічого не тратьає, але час їх роботи ніхто не заступає. Кажуть, що в такий спосіб дає й пів мільона робітників не працюють, а всі вони мають право до платні за час, що пропадає не з їхньої вини.

Кількох втрати лише через недопущення робітників до праці? Додаймо до цього те, що Нью Йорк живе з гостей, які прибувають сюди з цілого краю, а тепер готелі й бізнесові домів майже замкнені, то яка це втрата для міста і для бізнесу? Подібне положення панує і в інших ділянках праці, де відбули страйки.

Втрати терплять усі: держава, громадяни, підприємці, робітники і загалом публичний інтерес. Пригляньмося докладніше, хто тратить більше, а хто менше. Злучені Держави перед війною мали великий плинний маєток — значить такий, який можна перемінити кожної хвилини на гроші, або й самі гроші — і лише 10 частина всього населення була власником 90 відсотків цього маєтку. Війна перемінла цей стан. Це виявив недавно Тед. Р. Гамбл, краєвий директор Дивізії Воєнних Фінансів з департаменту скарбу. На підставі його обчислення приходило до висновку, що майже половина населення Америки має тепер у своїх руках плинний маєток краю. Отже, як робітник виходить на страйк, то він не лише приносить шкоду підприємцям, але й самому собі.

Робітник тепер теж свого роду „капіталіст“ і жує

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ
БЕЗХАТНИЙ
(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

85) (Всі права застережені)

Досі Безхатний говорив по фермерських околицях. Тепер довелось йому говорити в невеликому місті: в ньому він бував уже не раз. Приїхав туди по нічлі. Доночувати мусів у готелі, а марнотратним не був. Не блукати ж глухої ночі містом, не зганяти з постелі сплячих господарів його попередньої квартири, де може вже його й не пам'ятали. Хіба мало різних людей квартирує? Відчит мав відбутися за два дні. Безхатний думав перебути той час у людей, що його запросили, нехай за оплату, а істине в ресторани. Але показалося, що мішух не селянин! Не бракувало у місті украї-

нських інтелігентів, всяких склепарів, ремісників. Було зо три інтелігенти різних професій. Нарано пішов Безхатний блукати у пошуках домітки. Нікого там не застав. Розпитався в поліція, де живуть такі то й такі люди, швидко найшов потрібне. У першому місці відчинила йому пані, вбрана по модному. Сказала, що чоловіка нема вдома, буде аж завтра. Безхатний з тим забрався.

У другому місці, власне не стало для Безхатного місця. Дім обширний, кімнат на десяток, а пристановища дасть Біг. Думав він, певно велика родина, де там! Усього двоє

дітей! Йому чемно сказали, що в готелі для нього буде вигідніше. Добре розумів їх думку. Запрошений з відчитом — звичайний перехідний робітник, без дому й без родини. Нанесе до хати фермерських порохів, а може й дещо від порохів поганіше. А крім того, не знати, чи доходить в нього заплата. Гостинність ніби вимагала від плати відмовитися, тай скільки тої заплати булоб? Але бо в місті нічого даремно нема!

Нікуди більше Безхатний не пішов. Не хотів наймати на дві ночі кімнату у „простих“ людей, не кривих. З останніх кількох десятків мусів переплачувати кімнату в готелі.

Панщина на українських землях не скрізь починалася однакою. Не однакові й причини її заведення. Інакше панщина зачиналася у Східній Україні, інакше в Галичині. В Галичині це за останніх українських князів селянин не був уже вільним. Властиво, він мав ще персональну волю, однак жив на боярській землі і за користування землею платив бояринові продуктами своєї праці, або самою працею. Образливе слово „смерд“ повста-

ло ще у княжі часи власне в Галичині. Західно українські князі й бояри у будові держави взувалися на сусідній феодальній Польщі й Мадяричину. Витворилася у Західній Україні сильна землевласницька верства боярська, що коверзувала князями, князів навіть вишала, як от, наприклад, трох синів князя Ігоря — героя „Слова о полку Ігоря“ — часто запрошувала до мадярів, то поляків поможі їм селянство приборкати. І коли Казимир Третій прилучив Галичину до Польщі, становище закріпощеного галицького селянства мало чим погіршилося. Погіршилося хіба тим, що за українських князів селян не переслідувано за віру, не гнали до праці у неділю й свята. Від тих часів панщина у Західній Україні тягнулася до 1848 року, більше пів тисячі літ. Економічне і національне польське гноблення поширювалося, охоплювало всі верстви українського народу аж

до поділу Польщі... У східно-українських князівствах боярська верства поведилася відмінно. Вважалася бо-вдалі Польщу й Мадяричину. Витворилася у Західній Україні сильна землевласницька верства боярська, що коверзувала князями, князів навіть вишала, як от, наприклад, трох синів князя Ігоря — героя „Слова о полку Ігоря“ — часто запрошувала до мадярів, то поляків поможі їм селянство приборкати. І коли Казимир Третій прилучив Галичину до Польщі, становище закріпощеного галицького селянства мало чим погіршилося. Погіршилося хіба тим, що за українських князів селян не переслідувано за віру, не гнали до праці у неділю й свята. Від тих часів панщина у Західній Україні тягнулася до 1848 року, більше пів тисячі літ. Економічне і національне польське гноблення поширювалося, охоплювало всі верстви українського народу аж

до поділу Польщі...

У східно-українських князівствах боярська верства поведилася відмінно. Вважалася бо-вдалі Польщу й Мадяричину. Витворилася у Західній Україні сильна землевласницька верства боярська, що коверзувала князями, князів навіть вишала, як от, наприклад, трох синів князя Ігоря — героя „Слова о полку Ігоря“ — часто запрошувала до мадярів, то поляків поможі їм селянство приборкати. І коли Казимир Третій прилучив Галичину до Польщі, становище закріпощеного галицького селянства мало чим погіршилося. Погіршилося хіба тим, що за українських князів селян не переслідувано за віру, не гнали до праці у неділю й свята. Від тих часів панщина у Західній Україні тягнулася до 1848 року, більше пів тисячі літ. Економічне і національне польське гноблення поширювалося, охоплювало всі верстви українського народу аж

до поділу Польщі... (Дальше буде).

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

Робітничі проповідники про згоду в юніях

Ніхто не має такої нагоди добре пізнати важливість однакових прав і можливостей для всіх американців, без огляду на расу, чи національне походження, як Вільям Грін — голова Американської Федерації Праці — та Філіп Морей — голова Конгресу Індустріальних Організацій. Ці два провідники найбільших робітничих організацій в цій країні знають, який вплив має на організоване робітництво, як рівнож на цілу країну, дискримінація проти нігрі, мексиканців, жидів, чужинців та інших меншинних груп. Обидва вони недавно висловилися в тій справі.

„Американські робітники — чоловіки й жінки — розбираються в справах“, пише Вільям Грін в місячнику Американської Федерації Праці. „Вони цілком ясно розуміють і визнають, що та юнія, яка працює згідно з демократичними принципами та в свою політику не допускає расових чи релігійних упереджень, має під собою добрий, тривалий ґрунт. Вони добре усвідомлюють, що та організація, член якої піддаються упередженням і яка обмежує своє членство тільки до певних расових, чи релігійних груп, сама собі шкодить у творенні єдності та порозуміння. Якщо якась юнія обмежує членство з огляду на расу, релігію чи походження, вона тим самим помагає творенню проти-робітничої армії, яка може бути використана ворогами робітництва в боротьбі проти робітничих юній, для ослаблення колективних догод та їх наслідків.“

В тій же статті В. Грін пригадує всім, що Американська Федерація Праці, на своїй конференції 1944 року, одностайно осудила расові й релігійні упередження й обмеження та ще раз делегати заявили за те, щоб А. Ф. П. „продовжувала й поширювала добру працю, яку розпочала, щоби принципи робітничої рівності всіх людей були встановлені по цілій країні“.

„Це завдання лежить на кожній юнії, на кожному робітничому, що є членом тої юнії“, каже В. Грін. „Не сміємо вагати, не сміємо програти. Ми повинні змагатися за збереження американських принципів та американського способу життя. Всі працюючі чоловіки й жінки повинні навсе відвернутися від расової, релігійної дискримінації та направити свої погляди до свободи, рівності, демократії. Упередження, нетолерантність є злочином проти демократії“.

Філіп Морей в своїй заяві звертає увагу на факт, що „С. І. О.“ не дивиться на расове, чи національне походження своїх членів. При тому згадує, що найбільш діяльними з окремих комітетів тої організації є краєвий комітет по боротьбі з расовою дискримінацією, який уніфікацію багато часу на пояснення становища „С. І. О.“ в тій справі. „С. І. О.“ вірить...

як вірили творці республіки, що всі люди сотворені свободні, рівні, та що їх права не можуть бути відібрані від них“, каже Ф. Морей. „Ми тримаємося цього становища не тільки тому, що віримо в справедливості для цілого нашого народу, хоч як це є важким в нашому щоденному житті, але також з чисто практичних міркувань. Дискримінація проти якоїсь групи, чи частини, нашого населення — чи навіть проти якоїсь особи — загрожує безпеці нас всіх. Робітничі юнії пізнали це з гіркого доовіду. Практика ділити, а тоді покоряти, є такою старою як і сама експлуатація. Від світанку історії вона була найбільш вживаною зброєю в арсеналі тиранії. Юнійні чоловіки й жінки, які боролися проти експлуатації, знають як вживалася та зброя, аби роз'єднати, обезсилити їх, викликати боротьбу поміж ними, замість єдності для поліпшення свого положення“.

Загально відомо, що все це існують юнії, які терплять незгоду, викликану дискримінацією. Проте впродовж останнього року були три вироки вищого суду, які може змінити поведінку яких двадцяти членів більшої юнії (деякі з них незаможні), які ще не завели рівного відношення до нігрі, жидів та інших меншинних расових чи релігійних груп. Найвищий суд в Злучених Державах одностайно одобрив закон стейту Нью Йорк, який забороняється расова дискримінація в юніях та визнає, що з законного становища організації „Рейлвей Мейл Ассошіейшен“ є юнією. Другим, також одностайним рішенням тогочасного суду, уневажнено контракти між південними залізничними та юніями, на основі яких члени-афроамериканці мали права на колективні догоди. Найвищий суд стейту Каліфорнії одностайно уневажнив догоди про „закрити майстерню“ („клозді шап“), яку закривали юнія „бойлер-мейкерс“ аж до часу доки юнія не перестане тримати нігріських робітників в окремих відділах без права голосу.

Ф. Морей має добру підставу закінчити свою заяву такими словами: „На будуче „С. І. О.“ зобов'язується всіма своїми засобами — і силою та добрим волею шести мільйонів працюючих чоловіків і жінок вести боротьбу проти підлих вчинків дискримінації. Проводячи цю боротьбу наші члени свідомі, що це не є боротьба тільки за справедливість, але також за їх соціальні та економічні інтереси, за інтереси цілого народу“.

Становище, яке зайняли обидва провідники робітничих юній в справі примінення демократичних принципів по відношенню до всіх американців, без огляду на їх расу, віру, чи національне походження, є подібним до того, яке займав президент Труман в посланні до конгресу на початку вересня.

Президент писав: „За роки воєнної продукції ми зробили дані лише в загальних начерках для людей, що вміють думати. Не обговорене ще друге питання: Які зиски? Це можна буде обхувати аж по скінченню страйків і над цим працює статистика безупинно. Загально можна дати таку відповідь: Зиски такі, що вся публіка вчиться, як на майбутнє підходити до такої важкої справи, як економічна боротьба. Загал мусить знайти спосіб, щоб за поліпшенням матеріального становища не хапався аж такої крайності, якою є промислова війна, тобто страйк чи локат“.

Не обговорене ще друге питання: Які зиски? Це можна буде обхувати аж по скінченню страйків і над цим працює статистика безупинно. Загально можна дати таку відповідь: Зиски такі, що вся публіка вчиться, як на майбутнє підходити до такої важкої справи, як економічна боротьба. Загал мусить знайти спосіб, щоб за поліпшенням матеріального становища не хапався аж такої крайності, якою є промислова війна, тобто страйк чи локат“.

Не обговорене ще друге питання: Які зиски? Це можна буде обхувати аж по скінченню страйків і над цим працює статистика безупинно. Загально можна дати таку відповідь: Зиски такі, що вся публіка вчиться, як на майбутнє підходити до такої важкої справи, як економічна боротьба. Загал мусить знайти спосіб, щоб за поліпшенням матеріального становища не хапався аж такої крайності, якою є промислова війна, тобто страйк чи локат“.

Не обговорене ще друге питання: Які зиски? Це можна буде обхувати аж по скінченню страйків і над цим працює статистика безупинно. Загально можна дати таку відповідь: Зиски такі, що вся публіка вчиться, як на майбутнє підходити до такої важкої справи, як економічна боротьба. Загал мусить знайти спосіб, щоб за поліпшенням матеріального становища не хапався аж такої крайності, якою є промислова війна, тобто страйк чи локат“.

Не обговорене ще друге питання: Які зиски? Це можна буде обхувати аж по скінченню страйків і над цим працює статистика безупинно. Загально можна дати таку відповідь: Зиски такі, що вся публіка вчиться, як на майбутнє підходити до такої важкої справи, як економічна боротьба. Загал мусить знайти спосіб, щоб за поліпшенням матеріального становища не хапався аж такої крайності, якою є промислова війна, тобто страйк чи локат“.

Не обговорене ще друге питання: Які зиски? Це можна буде обхувати аж по скінченню страйків і над цим працює статистика безупинно. Загально можна дати таку відповідь: Зиски такі, що вся публіка вчиться, як на майбутнє підходити до такої важкої справи, як економічна боротьба. Загал мусить знайти спосіб, щоб за поліпшенням матеріального становища не хапався аж такої крайності, якою є промислова війна, тобто страйк чи локат“.

Не обговорене ще друге питання: Які зиски? Це можна буде обхувати аж по скінченню страйків і над цим працює статистика безупинно. Загально можна дати таку відповідь: Зиски такі, що вся публіка вчиться, як на майбутнє підходити до такої важкої справи, як економічна боротьба. Загал мусить знайти спосіб, щоб за поліпшенням матеріального становища не хапався аж такої крайності, якою є промислова війна, тобто страйк чи локат“.

Не обговорене ще друге питання: Які зиски? Це можна буде обхувати аж по скінченню страйків і над цим працює статистика безупинно. Загально можна дати таку відповідь: Зиски такі, що вся публіка вчиться, як на майбутнє підходити до такої важкої справи, як економічна боротьба. Загал мусить знайти спосіб, щоб за поліпшенням матеріального становища не хапався аж такої крайності, якою є промислова війна, тобто страйк чи локат“.

ЩО ПИШУТЬ?

СКИТАЛЬСЬКЕ ГОРЕ.

(Лист, поміщений в литовським щоденнику „Навіенос“ в Шкагу 20. вересня).

Лист писаний у Мангайм, у Німеччині, 8. вересня 1945. Написано там:

Советська репатріаційна комісія появилася в Мангаймі першого тижня в серпні. Спочатку комісія зібрала людей, що походять з Балтійських країв, а взяла до українців і вірмен. Наслідок того був такий, що декого з тих „політруків“ (політичних інструкторів) потурбували скитальці, озлоблені на спробу забрати їх під російську адміністрацію.

Та політруки не дали за виграні. Коли українці зібралися поза таборами, вони почали їх нападати у промовах, а потім і чинно зневажати та побивати, як хто не радо їх слухав. У неділю 3. вересня політруки прибули кількох українців-скитальців. З них один помер і його поховано на цвинтарі в Мангаймі.

Директор табору п. Томашек кількакратно впевняв інтернованих у таборі, що нікого не будуть силувати вертатися до краю. Однак провідник табору для освітніх справ п. Молде сказав опісля, що декого присилують. Внаслідок того люди поклали в поденне вивання. Дня 5. вересня вивішено оповістку в українській частині табору, що в год. 7. ввечір дня 6. вересня всі українці і вірмени із східних країв мають вийти з клунками на українсько-вірменський блаку.

Це був знак для українців, щоб вони вийшли — у числі 1,000 осіб — і поховалися в місті. Оставши українці створили сторожу і пильнували, щоб нікого не дали арештувати без підстави. В означений час площа наповнилася народом, але вони не принесли пакунків. За яку годину компанія американських вояків під проводом офіцерів і трок з американськими військовими полісменами заїхали на майдан. Усі були озброєні в кріси. За якийсь час прибули політруки. Вони порозідали з представниками УНРРР і американськими офіцерами і відіхали.

Тоді американські офіцери дали воякам розказ і вони оточили вірменський блак, вимахуючи крісами. Так зіпхали вояки товпу на край площі. Саме тоді прибули троки і американські вояки ними до бараків. Незабаром почали скидати клунки ски-

значний поступ в боротьбі з упередженнями, які викликали дискримінацію проти меншинних груп“.

„В добу перебудови й після неї ми повинні прикласти всіх зусиль, щоби продовжувати цей американський ідеал. Це є одна з основ нашої політичної філософії і повинна бути складовою частиною нашої економіки.“

„Комітет Справедливого Прийняття на Працю продовжує існувати в добу перебудови. Я вже домагався, щоби законодавчим шляхом затверджено Комітет Справедливого Прийняття на Працю як постійну організацію. Я знова дораджую це зробити“.

Загальна Рада — ФЛС.

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частих знаменитого повістяря Уласа Самчука. Сторін 194. — Ціна \$1.00. Замовлення разом з належністю слати до: „Svoboda“ P. O. Box 346 JERSEY CITY 3, N. J. З Канади замовлення треба платити американською валютою.

талців на троки і вийшли за далися чути крики вояків і плачі жінок. Деякі люди почали тікати з площі, але американські вояки при допомозі крісів завернули їх назад. Один чоловік скочив з вікна барраку і зломив собі ногу.

Негайно виведено першу вагату дітей і жінок з бараків, а за ними йшли вояки з клунками і валізами. Коли пакунки покидали на троки і почали всаджати жінок, дві жінки зомліли. Прикликаний лікар ствердив атаки серця. Ті жінки, що вже були на троках, почали зискувати, а інші почали кричати.

На цей крик зібрані українці стали в обороні жінок. Вояки почали обкладати крісами мужики, декого потовчено і потратовано... Один американець вистрілю в повітря. Зчинився плач і голосіння, один українець обняв свої груди і показав: „Тут стріляй!“ Його потовчили, одного арештували, коли він не дався посадити на трок. Після довгої схватки і біжні деякі жінки поміли і їх почали відтирати. Декого взяли до шпиталю. Зловили теж одного українця, як він пробував відікати через пліт. Коли його вхопили, він так завзято боронився, що треба було сили і побой, щоб його втихомирити.

Серед того всі інші скиталь-

ці, мужики й жінки, позбіглися на місце схватки, товпа оточила американців і вигукнула: „Чи це демократія? Чи це свобода?“ Вояки кинулися забирати вірменських жінок на троки.

Та по якимсь часі американські офіцери зрозуміли, що опір людей завеликий і тоді видали приказ опустити троки і звільнити стероризованих людей від нагинки. Пан Молде казав людям зібратися на віче і заявив їм по англійськи — опісля це перекладено по російськи — що він бачить, що люди не хочуть вертатися до свого краю. Він теж сказав, що це не на місці, щоб американські вояки, які перебули героїську кампанію в Африці і на інших фронтах, починали бійки з цивільними. Але оправдав їх тим, що вони вояки і мусять слухати розказу. Потім заявив, що нема примусу вертатися до краю, але остаточне рішення прийде за 3-4 дні. Але ті українці, які не хочуть вертатися, мусять вернути до табору і зазнати такої самої долі, як і місцеве німецьке населення, а не будуть мати ніякої помочки до світу. Тоді українці й вірмени ще раз написали писем до американської квартири у Франкфурті і вистали делегацію з паперами, а УНРРР прибила їм печатку. Хто не дістане печатки від УНРРР буде мусити йти до великого табору в Штутгарті, а звідси його повезуть насилу до краю.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СЕГНАВ, МИШ.

Побут організатора У. Н. Союзу.

У четвер 6. вересня загостив до нашої місцевості організатор У. Н. Союзу грім. Дмитро Білешкий. Через секретаря Ол. Варяна він познайомився з іншими відділовими урядниками і вони заповнили зібрання членів відділу 309 і нечленів на суботу в домі секретаря. Прибуло 10 членів і кілька інших і їм пояснив організатор ціль організації та переповів коротку історію У. Н. Союзу і його діяльності. Сказав, як то Батько Союз своїм дітям помагає, а як теж народну справу підтримує сама організація і її члени. Згадав про наше положення тепер і загостив за старий край, його визвольні змагання і недолю. Очевидно, що візав до організації нових членів, особливо молоді, бо то в „єдності сила“. А також треба комусь перебрати організацію і майно Союзу. У неділю 16. вересня прибув ще контролер д-р А. Т. Кібзей як лікар і так відділ прибудав при праці організатора 4 членів.

Вчасі зібрання 8. вересня говорив ще п. Теодор Федус на тему: „Свій до свого“, тобто про те, щоб вписуватися до своїх рідних організацій. Усіх членів за часів праці п. Білешкого дістав мій відділ 19. Перше було 21, тепер маємо 44, з них є 26 дорослих і 18 дітей.

Ева Кінаш, пред.; Адольф Ярема, касієр; Олександр Варян, секр.

МІСТО НЬО ЙОРК.

Концертна програма на радіо-бали.

Розбавлену ціло-тисячну публіку, переважно молодь, спинив господар радіо-балу Роман Сурмач у неділю 23. вересня в салі Вебстер Гол, щоб загалосити концертну програму, притримуючись засади, щоб у забаві була втримана гармонія і щоб не забути теж і за духову сторону. Програма випала довше, ніж була намічена, але це забаві не пошкодило. Заключення таке, що публіка була вироблена і вміла принаровитися до потреб.

Програму виповнили: симпатичний Дівочий Хор з 20 членок в народних українських строях під управою С. Маруєвича. Хор відспівав по половині українські народні пісні в аранжировці Михайла Гайворонського і англійські, аранжировані самим диригентом. У хорі відзначилися солістка-сопран Текля Парашук. „Веселе Тріо“, дві сестри-співачки Свідонівч, учениці Марії Гребенської і Юрій Татарів на гітарі, виконали низку українських куплетів, а це цювість на українській сцені; тацюнаристична група (8 дівчат і 2 хлопці) „Дене Юкреїн“ під управою Анни Яловеги спісалися як ісласи свого звичаєм. Кульмінаційною точкою був дует: Марія Полянчик і Маріан Масняк з фортепианним достроєм у руках Ольги Дмитрів.

Панна Полянчик була на ви-

Що писала „Свобода“ тому 40 років?

21. вересня, 1905.

НОВИЙ РЕДАКТОР „ПРАВДИ“

Новим відповідальним редактором кацапської газети „Правда“ назначений Адам Филиповський. Бувший редактор Віктор Гладик назначений тепер „неофіційним“ сполредктором.

ПОРАДА ДЛЯ ІМІГРАНТІВ ІНТЕЛІГЕНТІВ.

Нам не раз трапляється діставати листи від інтелігентних людей з Європи з бажанням виїхати до Америки і тут працювати для добра українсько-американської громади. Звичайно такі люди запитують, яку роботу вони могли дістати та просять прислати їм гроші на шифарту. Нам неможливо зосібати кожному відповісти, тому оцю дорогою напишемо загально: в ніякій організації нема грошей на позику на шифарту з Європи до Америки; жаден інтелігент не повинен вибиратися до Америки без знання англійської мови; без того не зможе тут найти праці, а фізична робота в Америці така важка, що європейський інтелігент не має про це по-няття. З другого боку американська Україна ще така слаба, що крім лопів і дяків і декілька людей при редакціях жадного утримання українському інтелігентови дати не всіли; правда, для неосвіченого чоловіка, який привик до тяжкої праці, Америка — це рай збоку матеріального; для інтелігента, особливо бідного — це пекло.

РУССО-СЛАВОНІАН БАНК У НЬО ЙОРКУ.

З Денвер, у стейті Колорадо, пише Мойсей Куриліч, що він переслав \$45.87 череч Руссо-Славоніан Банк, заложений ще 1894. р. в Нью Йорку М. Волкем, братом угро-руського священника о. Е. Волкея, але ці гроші ще досі не доручено до адресата в краю. Він запитував про ці гроші інших основників банку, як о. Волкея в Брукліні та його приятеля о. А. Тонта з Вилкесбі, але ніхто не дає вияснення.

ФРАНКУЗ ПРО УКРАЇНКИ.

У Парижі вийшла книжка по французьки під заг. „Всі жінки“. У ній описує автор Амадей Віньоля характер жінок різних народів. Він згадує і про українські жінки і порівнює їх з московськими. Між московкою і україною — каже автор — є вічний контраст півночі і лівдні. Південь України тепліше, сам край привітливий, більше мрійний і сентиментальний. Московка любить безпечність, українка любить спокій. Віте цінити родинні втіхи, а такамо вражіння, які відносяться до краси природи. З природи українка більше свобідна і виходить заміж з любовю. Українські народні пісні величають не мужчину, а красу жіночу. Молоді дівчата співають українські пісні хором на вечірниках. Вони мають прегарний стрій, який автор докладно описує. Вони теж мають прегарну будову тіла, а запорозькі козачки це справдішні моделі.

ДИВНІ НОВИНИ

Перегони винахідника автомобіля.

У Дні Подяки відбудеться в Шкагу обід у честь співвинахідника автомобіля, Френка Дюрієа. Його брат Чарлз — він самий придумали, збудували і пустили в рух перший газоліновий автомобіль в Америці в 1893. Перед 80 роками, якраз у День Подяки 28. листопаду 1895 оба Дюрієи виграли перші перегони автомобілів. Як він був на просторі між Шкагом і Іванстоном дорогою засипаною снігом. Пересічна швидкість автомобіля була 7 миль на годину. Простір перебули браття в 7 годинах і 53 минут.

соті свого голосу і температу, п. Масняк виказав дуже ніжний теноровий голос. Решту доповнила орхестра І. Семаня.

Р-р.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІА ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить платити дитину до школи. Треба й ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоби захопили її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей: ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука — 50 ц. ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанка для 2. класу) М. Матвійчука — 55 ц.

ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука — 75 ц.

ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частих. Зладив Ф. Колесса — 75 ц.

ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ, написав Степан Рудницький для народних шкіл — 60 ц.

МАТЕМАТИКА, Ів. Андрушенка, практичні поради з арифметики та геометрії, опр. — 50 ц.

ПРИГОДИ РОМКА БОМКА, Я. Вільшенка. Веселі вірші з малюнками для добрих дітей. — 30 ц.

МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича — 15 ц.

МАЛИЯ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович — 35 ц.

ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький — 50 ц.

ДЛЯ УЧИТЕЛІВ:

МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма. Зладив М. Матвійчук — 75 ц.

Замовлення слати:

„SVOBODA“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 3, N. J.

Хочете поширити серед американців знання про американських українців, так пам'ятайте, що д-р ВАСИЛЬ ГАЛИЧ написав саме для тої цілі наукову працю, що вийшла книжкою, яку видає Видавництво Шкаго-ського Університету. Це:

UKRAINIANS IN THE UNITED STATES

By WASYL GALICH, Ph. D.

Сторін XII+174. Ціна \$2.50. 22 Ілюстрацій.

В тій книжці є відповіді на такі питання:

Хто є українські іммігранти й звідки вони виїхали? Чому українці іммігрували до Злучених Держав? Як вони пристосовувалися до прибраної вітчизни? Як вони бралися в Америці до фермерства, бізнесу і рідних професій? Як організації створили українці в Америці? Якою є їхня преса? Яке є духовне життя української імміграції? Яка її будучність?

Замовлення враз з \$2.50 висилайте до:

„SVOBODA“ 81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

Як працює лабі?

(Лабі — це рак в законодавчому тілі, який точить його вже довгі літа).

Кілька літ тому Рішард Ньюбергер, журналіст на тихоокеанському побережжі, захотів бути послом в легіслації штату Орегон. Коли його вибрали і він почав законодавчу діяльність, жіноча організація просила його перевести закон на основі якого було заборонено ставити при дорогах оголошення. Жінки казали, що такі оголошення псуєть красу природи і без них можна обійтись.

Не маючи практичного досвіду, Рішард Ньюбергер послухав голосу жіночої організації і почав робити заходи, щоб при головних дорогах в Орегон оголошень не було можна ставити. Молодий посол не знав, що саме його за це чекає, але дуже скоро довідався. Рекламні підприємства страшно на нього обурились, бо коли справді йому вдалось перевести в легіслації закон про заборону оголошень про головних дорогах, то рекламні підприємства втратили великі прибутки. Вони пустили на посла Ньюбергера своїх лабістів і почалась така колотийка, про яку йому ніколи не снилось. Форсуючи законопроект про заборону оголошень при головних дорогах в штаті Орегон, Ньюбергер думав, що він робить це для добра загально, але як тільки справа пішла в рух, то юнія маларів, що маливали придорожні оголошення, виступили проти нього з протестом і назвали його „ворогом робітників“. Пізніше молодий посол зачав доставати листи від вдів і сиріт, які доводили, що рекламні компанії наймають в них місце на оголошення, і що це є їх одиницький дохід, без якого вони помруть з голоду. Закон про заборону оголошень при дорогах є непотрібний і шкідливий. Ньюбергер дістав в цій справі багато телеграм і протестів, а преса також почала тягнути за рекламними компаніями.

Ньюбергер зразу не знав, що робити. Він був переконаний, що його законопроект був добрий, і що загаль був за тим. Але біда в тім, що загаль не був зорганізований і лабісти вбили справу. Його законопроект провалився і рекламні підприємства дали запуску до дороги крикливими оголошеннями.

Орегон стейт не є одним, де лабі ділає в користь окремих груп і підприємств. Таке діється в кожній стейтській легіслації. В журналі „Дис Монт“ є передрук в скороченій формі книжки Стюарта Чейса „Демократія Під Натиском“ в якій говориться, що у Вашингтоні лабісти роблять страшний річ. В 1930 році там було понад 400 лабістичних груп, які старались впливати на конгрес в інтересі підприємств і різних стоваришень та організацій. Наприклад, були у Вашингтоні лабісти, які хотіли переперти в палаті послів закон вдовичих пенсій по членах збройних сил, запропонований американським легіоном; були лабісти від ветеранів заграничних воєн, які робили заходи, щоб ветерани дістали бонус; були також лабісти від краєвої федерації

національної, щоб інтерпретувала певні законопроекти так, як цього потрібно людям, чи корпораціям, які лабісти репрезентують.

Колиж лабістам не вдається вбити некорисний їхнім підприємствам законопроект, тоді вони роблять інакше. Зачинають крик, що такий то і такий закон є неконституційний. Починаються процеси і поки справа остаточно опиниться в найвищій суді, то підприємці набють кишені і не дбають, що з ним станеться. Кажуть, що продуценти електричної сили звичайно протягали процеси сім літ.

Пересічна лабі у Вашингтоні складається з професіонального агента і кількох фахівців. Якщо агент має поручення переперти або вбити певний законопроект, то в першу чергу старається зорганізувати групу послів, які повинні голосувати так, як цього потрібно лабістові. В відповідний психологічний момент послі одержують від своїх виборців стоси листів і телеграм, в яких вони домагаються, щоб їхній конгресмен, чи сенатор, голосував так і так. Це робить на послів велике враження, бо назагал вони не цікавляться законопроектами і в часі дебати над ними звичайно сплять або читають газети. Конгресмени голосують за чи проти даного законопроекту

лиш тоді, коли — перше, на них напірають виборці, — друге, як вислухають аргументів за і проти даного законопроекту на переслуханнях свідків в даній справі, і, третє, — коли на них напірає лабісти.

Найбільш небезпечні лабі у Вашингтоні працюють „скрито“. Загальна публіка навіть ніколи про таких не чує. Рафіновані лабісти ніколи на світло не показуються. Вони звичайно урядують для конгресменів за бави, обіди, запрошують гостей до себе, або стараються їх хвалити. Підкупства вже тепер мало буває.

Лабісти мають величезний вплив на законодавче тіло в Америці. Як в конгресі голосують над якою важною справою, то лабісти працюють день і ніч. Виборці перебувають до Вашингтону в такому числі, що страшно подумати. А ті, що дома, засипають своїх конгресменів тисячами телеграм і листів, або викликають телефоном і кажуть їм голосувати за чи проти даного законопроекту. Редактори місцевих газет і радіопромовці також не сплять. Починається такий дикий політичний такець, що конгресмени аж голова закрутиться.

Зачинають ділати політичні клуби, горожанські комітети, ліги молодих виборців, незаможні громадянські кружки,

тощо. Відзиваються фільмові зірки, провідники жіночих організацій, місцева інтелігенція. Одним словом кажучи, революція. Виглядає, що увесь народ є за, чи проти даного законопроекту.

Коли ціла машина є в русі, то лабісти сидять тихо і підсміхаються. Хитріші з них звичайно виїждять з міста. Мовляв, це не ми зробили. То народ сам так спонтанічно ділає. А наділі це їхня робота, за котру вони дістають гроші. Нераз буває і так, що коли лабісти не мають більшої опозиції, то стараються таку творити, щоб виглядало, що вони задурно грошей не беруть. Часами лабісти пускають на провокацію. Наприклад, якщо вони заступають у Вашингтоні такі підприємства, проти яких не можна нічого сказати, і проти інтересів яких нема більшої опозиції, то безчесні лабісти йдуть так далеко, що організують проти цього робітників, щоб мати нагоду показати своїм хлібодавцям, що лабісти їм дуже потрібні.

Дехто є тої думки, що якби лабісти менше дбали за свої власні інтереси і працювали чесно, то вони не були б великою загрозою для нашого законодавства, бо нераз буває і так, що й доброї справи треба

допильнувати. Але назагал так не є. Тому власне треба пам'ятати, що як над певною справою є забагато крику, то це

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНКАЕТ, Р. А. — Тон ім. Івана Франка, № 241, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться 6 жовтня, в годині 7 вечір, в галі 74 Герис Еве. Обов'язком кожного члена є явитись на ці збори. — Уряд.

ШКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє своїх членів, що місцеві збори відбудуться 7 жовтня, в годині 12:30 пополудні, в Домі Від. У. Н. Союзу, 845 Н. Вестері Еве. — За уряд: Г. Бобин, пресд.; М. Федичинський, кас.; В. Піндін, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тон ім. Дмитра Вітовського, від. 301, відбудуться в неділю, 7 жовтня, 1945 в годі 1. пополудні, в парохіальній салі при Окай і Кортез вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — За уряд: А. Доманчук, пресд.; М. Чорний, секр.

ДАРЮМ

ВИШЛЕМО КОЖНОМУ ЗРАЗОК (SAMPLE)

КАРПАТСЬКОГО ЧАЮ

з найліпшого гірського зілля, на

недомаганія жовудія, печінки і

нірок. Велика пачка коштує 50¢.

ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне

середство припорукають там, що

терять на швертні кашал, біля

горла і задку. Пачка коштує 50¢.

ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ.

Дуже помічне. Як його уживати,

надруковано на баксі. Велика пачка 50¢.

МІШАНИ КОРИННЯ, на не-

стравність, бран аїтиту, корчі.

Добре також на запах до горішка.

Пачка 50¢.

Маємо всі ці ліки зілля, лис-

тє, швіт, кору, ягоди, коріння,

ладан, живицю і т. д.

Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR

170 E. 4th St., New York, N. Y.

знак, що над нею працюють лабісти.

(„This Month“).

Реальність на продаж

ВИ ХОЧЕТЕ КУПИТИ, ЧИ ПРОДАТИ: Дом, фарм, бізнес і менші, Гросері, Делікатесні, Ресторанти, Салони, (Bar & Grill), Кенди Стори і інші бізнеси? Зайдіть до Ріа Естейт офісу на адресу:

J. TANSKI

149 Avenue A, at E. 93rd Street, New York 3, N. Y.

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

КОНКУРС

УКР. ГР. КАТ. ПАРОХІЯ Прес. Дни Марії в Міддл Рокс, Па., пошу-

кує ісповідаючого ДЯКОВИТЕЛЯ, хо-

боного диякона українського хо-

ру, професора літової школи, зду-

жувати підприємства на всі оклізі.

Посаду може обійняти зараз. Голо-

вства треба на парохіальну адресу:

ST. MARY'S UKRAINIAN GR. CATH.

CHURCH

116 Ella St., McKees Rocks, Pa.

МАЛИНОВСЬКОГО МИХ. пошукує

Малиновського Стефана, ЛУЧІШНА

ІВАНА пошукує Скоробач Івана, КУ-

БОРИЧА, ЛУЧІШНИКА ОЛЕГІЯ пошу-

кує Скоробач Романа, СКОРОБАЧА МИ-

ХАЙЛА пошукує Скоробач Григорія,

ТРЕТЯКА ВАСИЛЯ пошукує Григорія

Василя, КОРОЛИШІНА СЕМЕ-

НА пошукує Королішина Дмитро і

Василя, ГРИНАКА АНТОН СИНОГУ-

РІСЬКО пошукує Григорія Теодора, ДУХ

МИХАЙЛА пошукує Дух Дмитро, СЕ-

МЕТЕНА МИХ. і ІЛКА пошукує

Горинський Микола, ЛЮТОЦЬКОГО

ПЕТРА пошукує Карпінський Василя,

СКУЛЬСЬКИХ МАРІЯНА і МАРІЮ

пошукує Скульський Остап.

Всі походять з Рогатинського по-

гіту. Вище вимічених осіб прошу

адресувати до:

ALEXANDER KOSCOPY

9741 — 91 Street,

Ozone Park 17, N. Y.

МІРОН ДІТВИН

І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуґа шира і чесна

801 SPRINGFIELD AVENUE,

corner Harrison Place

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESsex 4-9090

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО

Завжди ШАДІТЬ дешо

з вашого забезпечення.

Ми улаштуємо пре-

красний ЦІЛИЙ

ПОХОРОН за \$150.00

У випадку смутку в родині клієт:

KAIN MORTUARIES, INC.

S. KANAI KAIN, Pres.

433 STATE STREET

PERTH AMBOY, N. J.

Phone PE 4-4646

— or —

E. H. VREELAND, Mgr.

86 ELIZABETH AVENUE,

NEWARK, N. J.

Phone Blgelow 3-6762

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по \$15

ціні так низькій як

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

ЛЮДИ НЕ ПОГРЕБУЮТЬ

В БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ

Йорку і ОХОЛІНЬКІ

Занимаєсь похоронами

В БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ

Йорку і ОХОЛІНЬКІ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtrose 5-6577

НАЙКРАЩИМ І НАЙЦІННІШИМ ДАРУНКОМ

6 ВСЕ ТАКИ

КНИЖКА

ЧИ МОЖЕ БУТИ КРАЩИЙ ДАРУНОК НІЖ

АНГЛІЙСЬКА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ?

- 1) A HISTORY OF UKRAINE, by Michael Hrushevsky, published by the Yale University Press \$4.00
- 2) BOHDAN, HETMAN OF UKRAINE, by George Vernadsky, published by the Yale University Press \$2.50
- 3) UKRAINIANS IN THE UNITED STATES, by Wasyl Halich \$2.50
- 4) THE UKRAINE: A SUBMERGED NATION, by William Henry Chamberlin, published by the Macmillan Company, New York \$1.75
- 5) UKRAINIAN LITERATURE, Studies of the leading authors, by Prof. Clarence A. Manning \$1.50
- 6) SPIRIT OF UKRAINE, Ukrainian Contributions to World's Culture, by D. Snowyd \$1.00
- 7) UKRAINE, AN ATLAS OF ITS HISTORY AND GEOGRAPHY, by Prof. G. W. Simpson \$0.50
- 8) THE MODERN UKRAINIAN NATIONALIST MOVEMENT, by Prof. Nicholas Czubytyj \$0.50

Замовте собі негайно всі ті книжки за \$14.25, чи ті, що їх ще не маєте, а замовлення враз з належністю шліть на таку адресу:

СВОБОДА

P. O. BOX 346

JERSEY CITY, N. J.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

ТАРЗАН, ч. 1255. Убивство.

„Коли я тебе знищу“ — глумив собі Брекевз — „я подамся на полудне і відам мій новий вибуховий матеріал німецьким агентам“.

„Ба, а чи ти не британський громадянин?“ — запитує Тарзан. „Деся сказала мені, що ти прийшов сюди з Лондону“.

„Я був німецьким шпигом з підробленими паперами. Я став асистентом славного хеміка, лорда Ротинга“.

„Коли він винайшов нові засади вибуху, я вбив його. О після я втік сюди, щоб іти слідами його слави“.

ТІСЯЧА І ОДНА НІЧ

АРАБСЬКІ ОПОВІДАННЯ

Ціна:

Часть I. 40 ц.

Часть II. 40 ц.

Замовлення враз з належністю шліть до:

„СВОБОДА“

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою.